

Õiguskantsleri Kantselei

Teie 29.12.2020 nr

Meie 19.01.2021 nr 14-1/210088/2100362

Austatud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole selgitustaotlusega liitkaristuse mõistmise kohta kriminaalkohtumenetluses. Küsisite, kas liitkaristust saab moodustada olukorras, kus üks liidetavatest karistustest on mõistetud kohtuotsusega, mis ei ole veel jõustunud. Rõhutasite, et ei soovi hinnangut ühegi konkreetse kohtulahendi kohta.

Õiguskantsleri pädevusjärgsete ülesannete ring on selgelt piiritletud [põhiseaduse](#) (PS) ja [õiguskantsleri seadusega](#) (ÕKS). Õiguskantsleril puudub võimalus anda hinnanguid kohtulahendite õiguspärasusele (sealhulgas kohtulahendiga mõistetud liitkaristuse õiguspärasusele). Sestap saamegi anda vaid üldisi selgitusi.

Leian, et liitkaristuse hilisem mõistmine ei ole võimalik juhul, kui üheks liidetavaks karistuseks on sama isiku suhtes teises kriminaalkohtumenetluses tehtud ja seni jõustumata (vaidlustatava) kohtuotsusega mõistetud karistus.

Liitkaristuse mõistmist ehk mitme kuriteo eest süüdimõistmisel lõpliku karistuse määramist reguleerib KarS § 64. Liitkaristuse mõistmist olukorras, kus pärast kohtuotsuse kuulutamist tekib seoses veel ühe kuriteo toimepanemise tuvastamisega vajadus liita mõistetud karistusele veel üks karistus, reguleerib KarS § 65. Liitkaristuse mõistmine on loogiliselt võimalik vaid mõlema liidetava olemasolul (vt RKKKo [3-1-2-4-09](#) p 11). Veel jõustumata kohtuotsusega mõistetud karistuse liitmine KarS § 65 lg 1 mõttes tähendaks seevastu, et liitkaristuse hilisemal mõistmisel arvestatakse liidetavate hulka veel õiguslikult mitteeksisteerivat karistust. See oleks aga vastuolus süütuse presumptsiooni põhimõttega (PS § 22 lg 1). Liitkaristuse ekslikku mõistmist tuleks käsitleda materiaalõiguse ebaõige kohaldamisena, mis tingib kohtuotsuse osalise tühistamise ja tühistatud osas uue otsuse tegemise ([kriminaalmenetluse seaduse](#) (KrMS) § 337 lg 1 p 4, § 338 p 2, § 346 p 1, § 361 lg 1 p 6). Selleks tuleks kohtumenetluse poolel vaidlustada madalama astme kohtu otsus korralise kohtukaebemenetluse korras kõrgema astme kohtus.

Küsisite lisaks ka kohtuotsuse sissejuhatuses sisalduvate andmete kohta. Nõuded kohtuotsuse sissejuhatusele on ette nähtud KrMS § 311 p-des 1–6. Sättest nähtuvalt peavad kohtuotsuse sissejuhatuses sisalduma muu hulgas ka andmed süüdistatava karistatuse kohta. Karistus tähendab aga siinkohal karistusandmeid, mis on kantud karistusregistrisse. Kriminaalasjas tehtud süüdimõistva kohtuotsuse alusel kantakse aga karistusregistrisse isiku karistusandmed vaid juhul, kui vastav süüdimõistev kohtuotsus on jõustunud ([karistusregistri seaduse](#) § 6 p 1). Sellest järeldub,

et kohtuotsuse sissejuhatusse ei märgita andmeid teises kriminaalkohtumenetluses tehtud süüdimõistva ning veel jõustumata kohtuotsusega mõistetud karistuse kohta.

Kui soovite täiendavaid selgitusi liitkaristuse mõistmise või mõne muu karistusseadustiku või kriminaalmenetluse seaduse sätte kohta, siis saate pöörduda vastavasisulise selgitustaotlusega Justiitsministeeriumi poole [märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduses](#) sätestatud korras.

Loodan, et neist selgitustest on Teile abi.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Küllli Taro

õiguskorra kaitse osakonna juhataja-õiguskantsleri nõunik
õiguskantsleri volitusel

Arno Tuisk 693 84 19
arno.tuisk@oiguskantsler.ee